

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 32 0 P 339074 23 Rev
Sarajevo, 9.1.2024. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija: Snježane Malešević, kao predsjednice vijeća, Fatime Imamović i Slavice Čindrak, kao članica vijeća, u pravnoj stvari tužitelja M. H. iz T., ..., Ulica ..., koga zastupa punomoćnica Sana Softić, advokat iz Sarajeva, Ulica Marka Marulića broj 13, protiv tuženog Drina osiguranje AD Milići, sa sjedištem u Milićima, Ulica 9. januar broj 4, koga zastupa punomoćnica S. M., zaposlenica tuženog, radi naknade štete, v.s. 20.000,00 KM, odlučujući o reviziji tužitelja protiv presude Kantonalnog suda u Tuzli broj 32 0 P 339074 19 Gž od 12.10.2022. godine, u sjednici vijeća održanoj 9.1.2024. godine, donio je:

P R E S U D U

Revizija se usvaja, drugostepena presuda preinačava tako da se žalba tuženog odbija i prvostepena presuda potvrđuje.

Nalaže se tuženom da tužitelju nadoknadi troškove sastava revizije u iznosu od 720,00 KM.

O b r a z l o Ź e n j e

Prvostepenom presudom Općinskog suda u Tuzli broj 32 0 P 339074 18 P od 30.8.2019. godine tuženi je obavezan da tužitelju na ime naknade nematerijalne štete za duševne bolove zbog smrti bliskog srodnika isplati novčani iznos od 16.000,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 16.7.2018. godine, pa do konačne isplate, te troškove parničnog postupka u iznosu od 3.108,80 KM. Preostali dio tužbenog zahtjeva je odbijen.

Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Tuzli broj 32 0 P 339074 19 Gž od 12.10.2022. godine žalba tuženog je uvažena i prvostepena presuda preinačena u dosuđujućem dijelu i tužitelj odbijen sa tužbenim zahtjevom u cijelosti, te obavezan da tuženom nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 150,00 KM.

Blagovremeno izjavljenom revizijom tužitelj pobija drugostepenu presudu zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da revizijski sud dozvoli i usvoji reviziju, preinači pobijanu presudu tako što će u cijelosti usvojiti tužbeni zahtjev uz naknadu troškova sastava revizije u iznosu od 720,00 KM, ili da drugostepenu presudu ukine i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

Odgovor na reviziju nije podnesen.

Ispitujući pobijanu presudu u granicama razloga propisanih odredbom člana 241. stav 2. Zakona o parničnom postupku¹ (dalje: ZPP-a) ovaj sud je odlučio kao u izreci iz sljedećih razloga:

Revizija je osnovana.

Tužitelj je podnio reviziju na osnovu člana 237. stav 3. ZPP-a jer vrijednost pobijanog dijela drugostepene presude (16.000,00 KM) ne prelazi imovinski cenzus iz odredbe člana 237. stav 2. ZPP-a, kao uslova za dozvoljenost revizije, te smatra da je odluka o sporu važna za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni.

Iz sadržaja revizije proizilazi da tužitelj pokreće pravno pitanje njegovog prava na naknadu nematerijalne štete zbog smrti bliskog srodnika - nane (očeve majke) sa kojom je živio u zajedničkom domaćinstvu i koja ga je odgojila, uz povremeno kontaktiranje sa majkom, koja je živjela u odvojenom domaćinstvu. Daljni razlozi revizije predstavljaju razloge važnosti zbog kojih se revizija izjavljuje.

Zbog toga će ovaj revizijski sud prihvatiti da je navedeno pravno pitanje važno za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni jer ovim pitanjem, kako to jasno proizilazi iz njegovog obrazloženja, tužitelj problematizira pravilnost stava drugostepenog suda da on nije aktivno legitimisan da potražuje ovaj vid nematerijalne štete jer da nije obuhvaćen krugom lica iz člana 201. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima² (dalje ZOO) kojima to pravo pripada.

Predmet spora je zahtjev tužitelja za naknadu nematerijalne štete u iznosu od 20.000,00 KM za duševne bolove zbog smrti nane – očeve majke, sa kojom je živio u zajedničkom domaćinstvu i koja je brinula o njemu.

U postupku je utvrđeno da je I. H. smrtno stradala u saobraćajnoj nezgodi 16.2.2018. godine, za koju je odgovoran osiguranik tuženog, da je rođena 1941. godine i bila nastanjena u T..., naselje ..., da je tužitelj, unuk smrtno stradale I. H., rođen 10.11.1986. godine u Z..., da je sa majkom i ocem prije rata živio na području općine Z... Otac tužitelja je nestao za vrijeme rata, a tužitelj je početkom rata, 1992. godine, stigao u T... i kao unuk zasnovao zajednicu života sa I. H., majkom njegovog nestalog oca, kao svojom nanom, da mu je tada bilo blizu 6 godina, da je sa umrlom nanom živio u zajedničkom domaćinstvu dugi niz godina (26 godina), da ga je ona odgojila, školovala i preuzela svu brigu oko njega, da ona nije imala starateljstvo nad tužiteljem, kao maloljetnim licem, da tužitelj ima biološku majku, koja se početkom 1992. godine nastanila u naselju ..., gdje i danas živi, da nije zasnovala novu bračnu zajednicu nakon nestanka oca tužitelja, da je tužitelj održavao nesmetane kontakte sa svojom biološkom majkom, kako za vrijeme dok je živio u zajedničkom domaćinstvu sa nanom, tako i nakon njezine smrti.

¹ Službene novine F BiH broj 53/03,73/05,19/06 i 98/15

² Službeni list R BiH broj 2/92, 13/93 i 13/94, Službene novine FBiH broj 29/93 i 42/11

Na tako utvrđeno činjenično stanje prvostepeni sud je djelimično usvojio tužbeni zahtjev, te uračunavajući doprinos nastradale ovoj saobraćajnoj nezgodi od 20%, dosudio naknadu od 16.000,00 KM tužitelju uz pravni zaključak da se između tužitelja i umrlog srodnika – nane razvio odnos koji se može poistovijetiti sa odnosom roditelja i djeteta.

Drugostepeni sud je, povodom žalbe tuženog, odbio tužbeni zahtjev za naknadu radi duševnih bolova zbog smrti bliskog lica (nane), s ocjenom da unuk ne bi u smislu odredbe člana 201. ZOO bio član uže porodice kojem bi pripadalo pravo na novčanu naknadu u slučaju smrti njegove nane.

Povodom revizije tužitelja, ovaj sud rješava sporno pravno pitanje koje se odnosi na tumačenje značaja zajedničkog života unuka i umrlog srodnika – nane, kao osnova za naknadu nematerijalne štete u slučaju smrti srodnika, koji je unuka odgojio i izdržavao tokom 26 godina, te kroz taj period između njih zasnovana bliskost koja se može izjednačiti sa odnosom roditelja i djeteta.

Prema odredbi člana 201. stav 1. ZOO u slučaju smrti nekog lica, sud može dosuditi članovima njegove uže porodice (bračni drug, djeca i roditelji) pravičnu novčanu naknadu za njihove duševne bolove.

Prema stavu 2. istog zakonskog člana takva se naknada može dosuditi i braći i sestrama ako je između njih i umrlog postojala trajnija zajednica života.

Dakle, odredbama člana 201. stav 1. i stav 2. ZOO taksativno je određen krug lica koja imaju pravo na naknadu štete za duševne bolove zbog smrti bliskog lica. Međutim, osnovano tužitelj smatra da u određenim slučajevima izuzetno to pravo može imati i lice izvan tog kruga, odnosno izvan kruga lica određenih članom 201. stav 1. i stav 2. ZOO u situaciji kada je između tog lica i umrlog postojao odnos koji se faktički može izjednačiti sa odnosom umrlog lica i jednog od lica iz člana 201. stav 1. i stav 2. ZOO.

Kako je u konkretnom slučaju umrla I. H., nana tužitelja, u potpunosti zamjenjivala roditelje tužitelja, jer je tužitelj živio u zajedničkom domaćinstvu sa nanom, koja ga je čuvala, odgajala, školovala i pružala svaki drugi vid pomoći, tada on kao unuk ima pravo na takvu naknadu po odredbi člana 201. ZOO.

Pravilno prvostepeni sud navodi da se taj odnos može izjednačiti sa odnosom roditelja i djece, jer je tokom zajedničkog života, osim zadovoljavanja osnovnih životnih potreba tužitelja, koje mu je pružala nana, uspostavljena i trajna bliskost između njih dvoje, što sve predstavlja pravni osnov za dosuđenje ovog vida štete u konkretnom slučaju.

Iz navedenih razloga ovaj sud je ocijenio pravilnim navedeno pravno shvatanje na kojem je zasnovana prvostepena presuda, zbog čega je primjenom odredbe iz člana 250. stav 1. ZPP-a revizija usvojena kao osnovana i preinačena drugostepena presuda na način da je odbijena žalba tuženog i potvrđena presuda prvostepenog suda, kao pravilna i zakonita.

Odluka o troškovima revizijskog postupka donesena je na osnovu odredbe člana 397. stav 1. u vezi sa članom 386. stav 1. ZPP-a jer je tužitelj uspio u revizijskom postupku, a dosuđeni iznos od 720,00 KM odnosi se na troškove sastava revizije.

Predsjednica vijeća
Snježana Malešević, s.r.